

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,030 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 294. — ŠTEV. 294.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 15, 1924. — PONDELJEK, 15. DECEMBRA 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

GOMPERS, PREDSEDNIK A.F. OF L. UMRIL

Stari voditelj ameriškega organiziranega delavstva je umrl z molitvijo na ustih, naj se ohrani ameriške institucije — Delavskega voditelja bodo pokopali v Sleepy Hollow, kjer počiva nemški revolucionar Karl Schurz, poleg številnih milijonarjev.

Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je umrl v San Antonio, Texas, v soboto zjutraj, z molitvijo na ustnicah, naj se ovekoveči sedanje ameriške naprave.

"Nurse," je rekel Miss Matildi May, "to je konec. Bog naj blagoslovi naše ameriške naprave. Naj postajajo boljše dan za dnem."

To so bile njegove zadnje besede.

Umril je, tako kot je želel on sam, — na ameriških tleh. Umiračji je bil še vedno načelnik velike organizacije, katero je pomagal oživitviti pred tri in štiridesetimi leti v Pittsburghu. Krog njegove smrtne postelje so stali možje in ženske, ki so načelovale delavskemu gibanju v zadnjem času.

Truplo bodo odvedli v Washington, kamor bo dospelo v torek popoldne ter ležalo na odru do srede. V sredo bodo prevedli truplo v New York, kjer bo ležalo na odru do četrtka.

Soglasno z dosedanjimi načrti, bodo pokopali Gompersa na Sleepy Hollow pokopališču v Tarrytown, kjer bo njegov najbližji sošed Andrew Carnegie, proti kateremu je vojeval v svojem življenju oster boj in kjer počiva veliko število najbogatejših Amerikancev, med temi Wm. Rockefeller in John D. Archbold, dolgoletni načelnik Standard Oil Company.

Na tem pokopališču počiva tudi Karl Schurz, ki se je kot Gompers upiral avtokraciji. Oba je vezala vez ozkega prijateljstva.

Nikakoli verski obredi se ne bodo vršili, čeprav je bil Gompers po rodu in veroizpovedi Žid.

Ožje sorodnike in prijatelje zamrlega je presenetila vest, da se je določilo Sleepy Hollow kot zadnje počivališče delavskega voditelja, kajti vsi so domnevali, da bo pokopani v Washington Cemetery, Long Island, kjer so pokopani njegov oče in mati, njegova prva žena in najbolj priljubljena njegova hčerka, Sadie.

Gompers je sam določil svoje zadnje počivališče predno je odpotoval v mehiško glavno mesto. Napravil je tudi oporoko, v kateri je razpolagal s svojim zelo zmernim premoženjem.

V gotovini je zapustil nekako tisoč dolarjev in njegova hiša v Washingtonu je vredna nekako \$15.000.

Washington, D. C., 14. decembra. — Smrt Samuela Gompersa je vzbudila resnično žalost v središču odličnih in tudi priprostih ljudi zveznega glavnega mesta. Gompers je imel tukaj veliko število prijateljev in občudovalcev.

Člani kongresa, ki so nasprotovali njegovi politiki v komitejskih sobah ter v zbornici, so proslavljali njegove velike zmoglosti in njegovo integriteto. Kakorhitro je čul o smrti Gompersa, je poslal predsednik Coolidge Mrs. Gompers sledeče pismo: —

"Z velikim obžalovanjem sem čul o vaši izgubi in vam izražam svoje globoke simpatije. Vse življenje Mr. Gompersa je bilo posvečeno interesom organiziranega delavstva, in njegovo ime je postalo skoro istozvočno s stvarjo, katero je zastopal. Kot ustanovitelj in načelnik velike organizacije ni izvajal še noben drugi človek večjega vpliva pri ustvarjanju politike delavskega sloja.

Njegovo izgubo bodo dolgo čutili njegovi tovariši, ne le doma, temveč tudi v inozemstvu."

Bernard Baruch je poslal vdovi naslednje pismo: "Zaeno s številnimi drugimi vam želim dati izraza svoji globoki simpatiji vspricho smrti vašega odličnega moža.

"Mislim, da si je pridobil visoke časti v treh ozirih. Bil je resničen humanist ali človekoljub, kar mu je pomagalo postati velik delavski voditelj; bil je resničen bojevnik, ne le za našo narodno čast, temveč tudi na polju varovanja človeških pravic; bil je stebler odpora in sile proti komunističnim gonjam, ki skušajo uničiti in strmoglaviti naše naprave."

JUGOSLOVANSKO POROČILO O ALBANSKI VSTAJI

Beograd, Jugoslavija, 14. dec. Iz Liuma in Malesia okraja v Albaniji prihajajo poročila o resnih spopadih med albanskimi vscasi ter jugoslovanskimi četami. Ta poročila potrjujejo prejšnja, v katerih se je glasilo, da je položaj v deželi skrajno resen.

Vstajske sile, katere vodi Batjar Mezin, postajajo vsak dan močnejše. Vlada je odredila vse potrebno, da zatre upor, a ne more ničesar opraviti.

Rim, Italija, 14. decembra. — Tukajšnje albansko poslanstvo je

odločno dementiralo vse vesti glede vstaje v severni Albaniji.

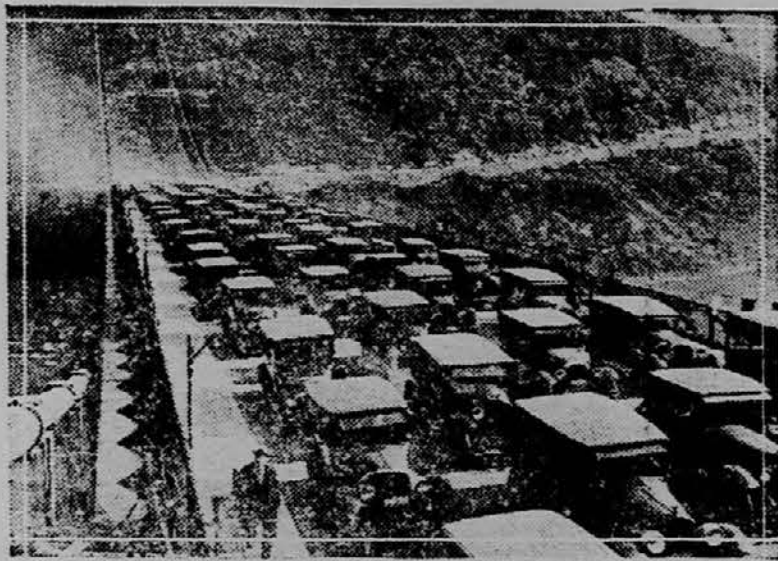
Vsa tozadevna poročila so brez vsake podlage, kajti v vsej Albaniji vlada popoln mir.

BAVARSKI KOMUNISTI HOČEJO IZNATI CIRILA

Monakovo, Bavarska, 14. dec. Bavarski komunisti so odločno zahtevali, naj bavarska vlada izžene iz dežele bivšega ruskega velikega kneza Cirila, ki se je proklamiral za carja vseh Rusov.

Vlada je izjavila, da se ne bo ozirala na komunistične zahteve. "Car vseh Rusov" se mudi v Coburgu.

VELIKANSKI PROMET.

Ko je bil na Zahvalni dan izročen prometni novi Bear Mountain most preko Hudsona, je šlo preko njega pettisoč avtomobilov. Most je dolg 2257 čevljev.

FRANCOSKA ZMAGA NA RIMSKI KONFERENCI

Francoska zmaga znači konec sestanka sveta Lige narodov. — Briand je prekanil Anglijo glede protokola.

Rim, Italija, 14. decembra. — Izid zadnje konference sveta Lige narodov označimo lahko kot zmago Francije, seveda s privoljenjem Anglije.

Francija, pod vodstvom Brianda, je obdržala protokol pri življenju, kljub številnim izjemam, katere se je predlagalo, ko je bilo zasedanje otvorjeno. Izvirne taktike Brianda so stavile angleškega ministra za zunanje zadeve, Chamberlaina v tak položaj, da je privolil v vse zahteve Brianda.

Francija je bila na isti način uspešna tudi v številnih drugih vprašanjih. Nemeem se je izjavilo, da si pridobije simpatije v svojem boju s Francozi radi sol v Saar okraju.

Poljska, ki je politični varovaneec Francije, je tudi zmagala s francosko pomočjo z ozirom na Gdansk.

Tudi upliv papeža je bilo občutiti na konferenci, kajti svetu Lige narodov se je predložilo nazore "svete" stolice glede številnih vprašanj in člani konference so jih tudi primerno upoštevali.

Nadaljna zanimiva točka, o kateri se je razpravljalo, je bil sklep, da se skliče za prihodnji maj mednarodna konferenca, ki naj bi preiskovala vprašanje oboroževanja.

ŽENA "RUSKEGA CARJA".

Pred kratkim je dospela v New York velika ruska kneginja Feodorovna, žena velikega ruskega kneza Cirila, ki se je proklamiral "carjem vseh Rusov".

LEON TROCKI JE BAJE OSTAL V MOSKVI

Kljub "nasvetom" zdravnikov je ostal Trocki v Moskvi, kjer ga skrbno stražijo njegovi nasprotniki. — Stalin se boji aretirati ga, a je odredil vse potrebno, da prepreči napoleonski mahljaj.

Pariz, Francija, 14. decembra. Leon Trocki, sovjetski vojni minister, ni še zapustil Moskve, soglešno z zanesljivimi poročili, ki so dospela v Pariz. Soglasno z nekaterimi poročili je privolil v to, da odide. Soglasno z drugimi pa je zahtevo odločno odklonil. Njegova navzočnost v Moskvi pa je gotova stvar.

Stalin, sedanjí vladar Rusije, katerega podpira Deržinski, ki je še vedno načelnik Črke, je odredil vse potrebno, da prepreči napoleonski preobrat od strani Trockija. To se je zgodilo iz tukajšnjih sovjetskih virov.

Nikdo ne misli na to, da bi ga aretirali, ker se vsi boje vstaje Rdeče armade, a voditelji so pripravljani razorožiti katerikoli del armade, ki bi kazal znamenja upora.

Spor med Trockijem in triumviratom, obstoječim iz Stalina, Kameneva in Zinovjeva, se je tekom preteklih par dni razširil iz Moskve po celi Rusiji, Rusija kot celi ostali svet pričakuje z napestjo, če se bo podal Trocki v Kavkaz, kot so mu ukazali zdravniki.

Če ne bo šel in se ne bo pokobil, se bodo v Rusiji brez dvoma pojavile notranje konzulacije, ki bodo involvirale tudi Rdečo armado.

Francijo je prevzela naravnost panika, ker vidi v Trockiju novega Napoleona, ki namerava povesti svoje armade preko meja Nemčije v srce zapadne Evrope.

JACKIE COOGAN IMA BRATCA

Los Angeles, Cal., 14. decembra. Mati znanega kinematografskega igralca Jackie Coogana je poročila, da ima danes četrtega dečka. Dete je težko šest futov.

KONEC STAVKE.

Melbourne, Avstralija, 14. dec. Večraj je bila končana stavka pristaniških delavcev po raznih pristaniških mestih. Stavka je bila skoraj popolnoma ohromila ves parobrodni promet.

SPEČI ŽENSKI JE UKRADEL ČEVLJE.

Glasgow, Anglija, 14. decembra. Aleksander Muro je danes meki ženski, ki je zadremala na tukajšnji postaji, sezul in ukradel čevlje. Sodnik mu je prisodil petindvajset dolarjev globe.

KDO BO NASLEDNIK SAMUELA GOMPERSA?

Provizorični naslednik Gompersa bo postal Duncan, podpredsednik Ameriške delavske federacije. — Nove volitve se bodo vršile oktobra meseca prihodnjega leta.

Poroča John Leary.

James Duncan iz Quincy, Mass., ki je bil celih trideset let podpredsednik Ameriške delavske federacije, bo izpopolnil nedovršeni termin Gompersa kot predsednik organizacije, na temelju dogovora, ki so ga sklenili voditelji organizacije avgusta meseca tekočega leta v Atlantic City.

Sporazum je bil sklenjen ob času, ko je bilo zdravstveno stanje Gompersa kritično, a ni še gotovo, če bo dejanski zasedel to mesto. Vrnjeno pa je, ker je tudi zadnja konvencija v El Paso sklenila isto za slučaj, da Gompers umrje.

Duncan, če bo imenovan, bo služil kot predsednik do zaključka letne konvencije Ameriške delavske federacije, ki se bo vršila oktobra meseca prihodnjega leta v Atlantic City. Po pravilih Ameriške delavske federacije se bodo vršile volitve predsednika in podpredsednikov zadnjega dne konvencije.

Voditelji delavskega gibanja še ne vedo, kdo bo imenovan na to važno mesto, ker je to odvisno od razvojev tokom prihodnjih mesecev. Obilo je materijala, še preobila, a toliko osebnih usposobljenosti je prizadetih pri tem, da ne bo oseba zmagaleca znana pred izidom volitev. Vrnjeno pa je, da bo novi predsednik Ameriške delavske federacije izvoljen iz kroga izvrševalnega odbora.

Izvrševalni odbor Ameriške delavske federacije obstaja iz naslednjih mož: Mr. Duncan, Podpredsednik Frank Duffy iz Indianapolis, ki zastopa tesarje; William Green iz Indianapolis, ki zastopa premogarje; Jacob Fisher iz Indianapolis, ki zastopa brivce; Matthew Woll iz Chicago; Thomas Riekard iz Chicago; Martin Ryan iz Kansas City; William Wilson iz Cincinnati; zakladnik Tobin iz Indianapolis in Frank Morrison iz Washingtona.

John Lewis, predsednik premogarske organizacije, ki je nasprotoval Gompersu pred štirimi leti, na konvenciji v Denverju in major George Berry, predsednik tiskarske unije, najbrž ne bosta pršla vpostev kot kandidata. Lewis je odločno odklonil vsako kandidaturu in Berry je izjavil, da ostane rajše predsednik tiskarske unije.

Po mnenju dobro informiranih delavskih krogov bi bil lahko izvoljen Riekard ali pa Green, če bi prvi ali drugi iskal to mesto. Isti voditelji pa so mnenja, da ima Woll prav toliko prilik kot prva dva in najbrž bo treba kompromisa med najbolj mogočnimi umjani predno bo mogoče definitivno določiti naslednika Gompersa.

Ena stvar pa je gotova in sicer ta, da bo izvoljeni konservativci, kot je bil Gompers sam in da bo nadaljeval s politiko slednjega. Čeprav bodo nasprotovali radikalc, bo dobil konservativni kandidat zadostno število glasov.

BIVŠI ALBANSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK OBSOJEN NA SMRT.

London, Anglija, 14. decembra. Bivši albanski ministrski predsednik Ahmed Bej Zongu je bil zano s svojimi tremi tovariši obsojen na smrt. Obsodbo je razglasilo vojaško sodišče v Tirani. Obtoženci se mudiijo v inozemstvu.

"RUSKI CAR" NE IBO DOSTI OPRAVIL

Nihče ne smatra Cirilove proklamacije resnim. — Katarina Breškovskaja, znana ruska anarhistka, je izjavila, da je carizem mrtev. — Napovedala je tudi padec sovjetske vlade. — Protest proti imenovanju administratorja. — Komunistična propaganda na Balcanu se je povsem izjalovila.

Praga, Čehoslovaška, 14. decembra. — Katarina Breškovskaja, katero imenujejo staro mater ruske revolucije in ki je stara sedaj 81 let, je pripomnila, ko je izvedela za proklamacijo velikega kneza Cirila, da je rusko carstvo mrtvo. Nihče ne smatra Cirila za resnega človeka. Rusija ne bo imela več carja.

Glede boljševizma je pripomnila: "Boljševizem je ideja, ki je Rusiji popolnoma tuja. Rusi ne bodo dolgo trpeli boljševizma. 160.000.000 ljudi, ki tvorijo Rusijo, je bilo presenečenih. Vse je v rokah par ljudi, ki pravijo da so boljševiki. Jaz poznam ruski narod ter vem, da hoče le delati, da hoče mir in svojo lastno vero. Ruska sovjetska vlada bo kmalu padla."

Pariz, Francija, 14. decembra. — Velikansko razburjenje je vzbudilo imenovanje administratorja za ruske družbe, ki so bile ustanovljene pod pokroviteljstvom carskega režima ter so predstavljale pet velikih ruskih bančnih hiš. Vladni krogi izjavljajo, da je bila ta odredba uveljavljena na prošnjo sovjetskih oblasti, ki so se hotele informirati glede delavnosti teh carističnih organizacij.

Albert Thomas, ravnatelj mednarodnega delavskega urada, ki je vpriporil študijsko potovanje po balkanskih državah, je izjavil, da se vrši tam komunistična propaganda brez prestanka, a obenem tudi brez uspeha. Kljub vsem prizadevanjem se komunistični propagandi ni posrečilo naščuvati kmečko prebivalstvo v Besarabiji, Bolgarski in Čehoslovaški. Zadnji čas je skušala komunistična propaganda izkoristiti narodnostne spore med Madžari, Srbi, Slovaki in Hrvati, in njih zvesti oporda je bil dosedaj Stefan Radič, voditelj hrvatske kmečke stranke.

Kodanj, Dansko, 14. decembra. — Prejšnja carica-vdova Marija Feodorovna, je resno zbolela. Boleha na srčni napaki.

Moskva, Rusija, 14. decembra. — Menih Polozov, prejšnji osebni prijatelj patriarha Tihona, je postal žrtev atentata, katerega so vpriporili roparji, ki so vdrli v samostan Donski.

Banditi so zaplenili več kužubov, ki so bili last patriarha in drugih duhovnikov.

SPREJEM PRI ZAGLUL PAŠI.

Kaira, Egipt, 14. decembra. — Prejšnji ministrski predsednik Zaglul paša, ki je zbolel na kroničnem vnetju sapnika, je sprejel večeraj zvečer deputacijo dijakov, katerim je rekel, da se dosti boljše počuti.

Sedanja vlada je izjavila, da so brez podlage vsa sporočila, da so sedanje oblasti omejile osebno prostost prejšnjega ministrskega predsednika.

BREŽIČNA BRZOJAVNA ZVEZA MED FRANCIJO IN NOVO ZELANDIJO.

Pariz, Francija, 14. decembra. Strokovnjak za brezžično telegra-

fijo J. I. Menars je bil danes v brezžični zvezi z Novo Zelandijo. Pogovor je bilo baje povsem jasno čuti.

Slovensko Amer. Koledar za leto 1925

se izbornu prodaja. V kratkem času smo ga prodali že par tisoč. Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči, sicer bo ostal brez njega. Cena s poštnino vred

40 CENTOV.

Oni naši zastopniki, ki še niso naročili koledarjev in pratik, naj se požurijo, da ne bo prepozno.

SLOVENIC PUBLISHING CO., 82 Cortlandt St., N. Y. C.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$15.90 2000 Din. — \$31.60 5000 Din. — \$78.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačnje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE.

200 lir \$ 9.90 500 lir \$23.75

300 lir \$14.55 1000 lir \$46.50

Pri naročitih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačnje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR, dovoljnjeno po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in vsaki dan; to tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega računanja po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BEZOAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.-

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4887.

MARGARETA

ROMAN. — Spisal H. Rider Haggard.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

42

(Nadaljevanje.)

— To hočem. Delala bom za vas, za njo in za njenega očeta ter se borila mesto vas kot bom pač mogla. Eno stvar pa vam lahko povem, da se potolažite. Niti najmanjše zlo ni bilo storjeno vaši gospodični. Morella jo preveč ljubi, da bi storil kaj takega. Hoče jo vzeti za ženo. Mogoče je prisegel kake vrste prisego in vem, da je prisegel, da vas ne bo umoril, kar bi lahko storil stokrat v času, ko ste se nahajali v njegovi oblasti. Nekoč, ko ste ležali nezavestni, je prišel ter stal, sklonjen preko vas, z bodalcem v roki, razpravljajoč z menoj o celi zadevi.

— Zakaj ga ne ubijete? — sem ga vprašala, kajti vedela sem, da lahko najlažje na ta način ohranim vaše življenje.

Odgovoril je:

— Ker nečem vzeti svoje žene s krvjo ljubice na svojih rokah, razven če ga ubijem v poštenem boju. To sem prisegel tam v Londonu. To je bil dar, ki sem ga doprinesel Bogu ter svojemu patronu, da jo moram namreč pridobiti poštenim potom in če zlomim to prisego, se bo Bog osvetil nad menoj tukaj in v večnosti. Stori, kar ti naročam. Neguj ga tako, da bo umrl brez greha zame, če mu je usojeno umreti.

— Ne, ne bo vas umoril ali škodoval njej, prijatelj Pedro, on si tega ne upa storiti.

— Ali si ne morete ničesar izmisliti? — je vprašal Peter.

— Ničesar, — dosedaj še ničesar. Ti zidiš se visoki in stražniki so na delu noč in dan. Izven obzidja je veliko mesto Granada, v katerem je Morella zelo ugleden in iz katerega ne more uiti noben kristijan. Da, on se bo poročil z njo. Razventega je tam ona lepa in trapaška ženska, ki je do ušes zaljubljena v Morello. Sama mi je pripovedovala celo povest v najslabši španščini, kar sem jo kedaj čula, predolga je, da bi jo tukaj ponavljala. Oče Henriques, ki je želel, da bi vas ubili v oni krčmi, pa je le pohlepen po denarju. Aha, mislim, da vidim sedaj nekaj luči. Nimava časa za razgovorjanje, a jaz moram imeti časa za razmišljanje. Prijatelj Pedro, pripravite svoje poljube, kajti nadaljevati morava svojo igro, katero ste dosedaj vrlo slabo igrali. Onstran je pripravljen sedež za naju. Smehljajte se ter skušajte izgledati kot zaljubljenec. Nisem dosti spretna za obe nalogi. Naprej, — naprej!

Stopila sta iz goste sence dreves, šla mimo mramornatega kopačarja sultan ter se približala klopi, obloženi z blazinami.

— Sedite k mojim nogam, — je rekla Inez, ki je omahnula na klop. — Ali znate peti?

— Približno tako kot sraka, — je odvrnil Peter.

— Potem moram jaz peti. To je boljše kot razklapati ljubezen takemu teslu.

Z zelo sladkim glasom je pričela popevati melanholične maroške ljubavne pesmi, a Peter, ki je bil telesno izmučen ter duševno razburjen, je igral vlogo ljubice kot je pač mogel in polagoma je prišel mrak.

Konečno, ko nista mogla več videti preko vrta, je Inez prenehala peti ter vstala z vzdihom.

— Igra je končana in zastonj je padel, — je rekla. — Tudi je čas, da izginite iz tega vlažnega ozračja. Senzor Pedro, zelo slab igralec ste. Upam pa, da je bilo poslušalstvo prizanesljivo in da je bolj vpoštevalo voljo kot pa dejanje.

— Nisem videl nikakih poslušalcev, — je odvrnil Peter.

— Pa je poslušalstvo videlo vas, kar boste takoj spoznali. Sedite mi nazaj v sobo, kajti jaz moram po svojih lastnih opravkih. Ali imate kako sporočilo za gospoda Castella?

— Nobenega, razven da mu zatrjujem svojo ljubezen in vdanost. Povejte mu, da sem z vašim posredovanjem toliko okrevdal od poškodb, ki sem jih dobil, da se lahko udeležim kateregakoli načrta, da izginemo iz tega prokletega mesta in oprijema Morelle. Jaz pa blagoslovim njegovo ime in vse.

— Dobro, ne bom pozabila. Sedaj molčite. Jutri se bova zopet izprchajala tukaj, a ne bojte se. Nič več ne bo treba ljubinkovanja.

Margareta je sedela pri odprtem oknu svoje krasne sobe v palači Morelle. Bila je sijajno oblečena v bogato špansko obleko, kajti nositi je morala vse, kar ji je dal Morella. Zrla je preko doline na mogočno maso Alhambra in nešteto luči Granade. V njeni bližini, tudi bogato oblečena, je sedela Betty.

— Kaj je, sestrčina? — je vprašala deklica. — Biti bi morala vsaj nekoliko srečnejša sedaj kot si bila, ker več, da Peter ni mrtve, pač pa je skoro popolnoma okrevdal od svoje bolezni in da se nahaja v tej palači. Več tudi, da je tvoj oče varno skrit in da naju skuša rešiti. Zakaj si potem tako žalostna?

— Ali bi rada izvedela to, Betty? Dobro, hočem ti povedati. Izdana sem. Peter Breme, katerega sem skoro smatrala za svojega moža, se mi je izneveril.

— Master Peter izneveril! — je vzklila Betty. — Ne, to ni mogoče. Jaz ga poznam. Tega bi ne mogel storiti, ker noče pogledati nobene druge ženske.

— Ti praviš tako. Poslušaj, sedaj in sodi. Gotovo se spominjaš onega popoldneva, ko naju je markij odvedel, da nama razkaže krasote te palače. Šla sem v ideji, da bom mogoče zasledila kako stezo, po kateri bi pozneje lahko zbežala.

— Seveda se spominjam, Margareta. Ne zapustiva te kletke tako pogosto, da bi se ne mogla spominjati.

— Potem se tudi spominjaš onega obzidanega vrta, po katerem sva se izprehajali in kako smo šli jaz, ti, markij in oni hinavski duhovnik Henriques, da si ogledamo mesto s strete. Ti si zaostala.

— Ženske so me zadržale, — je rekla Betty. — Zaprle so vrata ter rekle, da se ne smem premakniti nikamor, dokler se ti ne vrneš.

— Splezali smo na stolp, — je nadaljevala Margareta in z najvišjega prostora se nam je razgrinjal krasen razgled. Duhovnik pa je medtem stopil k neki odprti in zidu ter zašepetal markiju nekaj v uho. Ta se je obrnil ter mi rekel:

— Oče pravi, da lahko vidimo še lepši prizor na drugi strani. Pojdite, senzor ter pogledajte.

— Šla sem, kajti hotela sem izvedeti vse glede poslopja. Povabila sta me k odprtini. Markij je rekel:

— To je mesto, kjer so v starih časih granadski kralji, ki so bili vedno ljubosumni, na skrivnem opazovali svoje ženske, izprehajajoče se po vrtu. Pripovedujejo, da je eden teh kraljev zasabil svojo sultano pri ljubimkovanju z nekim zvezdogledom, nakar je dal oba utopiti v mramornati kopeli na koncu vrta. Pogledajte, pod nami koraka dvojica, ki ne ve, da je opazovana od nas.

(Dalje prihodnj.)

Razvoj ruskega poljedelstva.

Član ljudskega komisarijata za poljedelstvo prof. Makarov nam slika položaj poljedelstva v današnji Rusiji z ozirom na bilanco in dohodke od te grane narodnega gospodarstva tako-le: "Med splošnimi čimtelji, ki so vplivali ugodno na razvoj in napredek ruskega poljedelstva, zavzema prvo mesto zvišanje dohodkov od poljedelske produkcije, ki je omogočilo kmetem potrošiti veliki del sredstev za obnovo poljedelskih strojev in drugega orodja. Ker je pa to zvišanje odvisno od pogojev tržne realizacije, igra zelo važno vlogo tudi zboljšanje položaja na trgu. Pri sestavi načrta o razvoju poljedelstva za leto 1924 — 1925 je poljedelski komisarijat upošteval v prvi vrsti tista materialna sredstva, s katerim lahko razpolaga kmetstvo ljudstvo v svojem gospodarstvu. Statistični podatki so seveda samo približni.

Državni dohodki od poljedelstva so znašali (v milijonih predvojnih rubljev) za leto 1923-24 — 2868, za leto 1924—25 pa 2635.4. Po specialnih granah je številčno razmerje nastopilo: 1. žito leta 1923—24 — 564.6. 1. 1924—1925 664.6; živinoreja in dohodki od perutnine so dali 1.410.900.000 o. n. o. 1.566.900.000 predvojnih rubljev. Skupni dohodki od poljedelstva so znašali torej brez sene, slame in druge klaje leta 1923—24 4.843.500.000 predvojnih rubljev, leta 1924—25 pa 4.974.100.000. Celokupni dohodki, včevši tudi klajo, znašajo leta 1923—24 — 6.376.600.000, leta 1924—25 pa 6.479.000.000 predvojnih rubljev. Skupna vsota dohodkov od poljedelstva se je zvišala torej v primeri s prejšnjim letom samo za 1.60 odstotka. Vendar pa opazimo v razmerju med posamičnimi vrstami produkcije veliko kolebanje. Produkcija žita se je skrčila v nekaterih pokrajinah vsled slabe letine za 9.4 odstotkov, produkcija sene pa za 6 odstotkov. Nasprotno pa je znatno napredovala produkcija živinoreje, tehničnih in intenzivnih kultur in specialnih gran rastlinoreje, kar odtehta in pokriva primanjkljaj pri žitu in senu. V zvezi s temi spremembami opazimo glede posamičnih vrst produkcije znatno spremembo v skupnih dohodkih od poljedelstva. Te spremembe, nastale vsled slučajnega pojava slabe letine, bodo imele nedvomno za posledico znatno spremembo v strukturi naše trgovinske bilance in notranjega pa tudi zunanjega trga. Narodno gospodarska bilanca predstavlja zdaj pod vplivom slabe letine približno takole sliko: kosmati dohodki 6.479.000.000 rub., izdatki v mejah poljedelstva 4.882.300.000 rubljev, za domači trg 1.424.000.000 rubljev in izvoz 172.500.000 rubljev.

Namesto pomena žita v narodno gospodarski bilanci, ki je nekoli-ko padel, se je povečal vpliv tehničnih in intenzivnih kultur, čijih povečanje zasejane ploskve znaša letos 9.2 odstotka. To povečanje je posledica zboljšanja našega poljedelstva glede krompirja, fižola, lana, konopje, solčnih rož, sladkorne repe, bombaža itd., pa tudi ugodnih perspektiv glede dobre letine v onih pokrajinah, kjer goje te rastline. Promet teh pridelkov na poljedelskem trgu se je povečal zlasti zato, kjer postaja krompir v poljedelstvu važen faktor, obenem pa je opaziti veliko povpraševanje po rastlinskem olju, ker hoče ljudstvo nadomestiti z njim primanjkljaj v žitu. Kar se tiče sene, moram omeniti, da je slaba letina posledica neugodnega vremena. Količina klaje se je letos v primeri z lanskim letom znižala za 6 odstotkov. Specialne grane poljedelstva, kakor sadjarstvo, vrtnarstvo in vinogradništvo kaznujejo zvišanje produkcije za 17.5 odstotka. Ta porast je v prvi vrsti posledica dejstva, da so pokrajine na periferiji Rusije začele obnavljati svoje gospodarstvo, zlasti glede sadjereje in vinogradništva, ki igra tam glavno vlogo. Konečno je treba ugotoviti, da se je pričel proces obnove živinoreje skoraj na vsem ozemlju naše republike. Pomen tega dejstva je ogromen, ker bo poljedelstvo tem

bolj napredovalo, čim večje uspehe doseže naša živinoreja. Če upoštevamo, da se je setev detelje in druge klaje letos povečala za 40 odstotkov, vidimo, da se bližamo dobi, ko ruski kmet ne bo več oddeval polja tako primitivno kakor doslej.

Poslovni jezik Lige narodov.

Na sejah Lige narodov ima vsak govornik pravico govoriti v svojem maternem jeziku, vendar so skoraj vsi zmožni tudi francoske oziroma angleščine. — Načelo dvojezičnosti.

Po pravilih Lige narodov ima vsak govornik pravico, govoriti v jeziku države, ki jo zastopa, pod pogojem, da privede seboj prevajalec. Predstavlja se torej, da bi na primer Fethi-bey govoril svoj govor v turskem jeziku. Prevajalec bi ga nato prevzel v francosko, drugi v angleščino. Nato bi začel govoriti Branting švedski in odgovarjali bi mu razni govorniki italijansko, špansko in japonsko. Tako nevarna pa stvar v praksi ni. Zakaj vsak govornik mora braniti stališče svoje države in prepričati poslušalce. In če tudi bi hotel v začetku manifestirati svoj jezikovni nacionalizem, bi tega pozneje gotovo ne ponovil, stremijo začasno gluhi poslušalci vanj in ni bolj naprijetnega občutka, kot prepričevalno razlagati velevažne stvari glušcem. Nato bi bilo treba, da prevajalec, ki ga je privedel s seboj, prevzame njegov govor v francoski jezik, in drugi prevajalec isti govor v angleščino, ker sta oba jezika uradna pri Ligi narodov. Govornik pa ne more tako trikrat zlorabiti potrpežljivosti svojih tovarišev. Razen tega pa tudi tako izgrubi možnost neposrednega prepiranja potom lastne govornosti in kretanj. In tako govori v istini tri četrti govornikov francosko in v interesu vseh je, da se razgovor čim hitreje razvija. Angleži so se najprej izključno posluževali svojega jezika, da so ohranili načelo dvojezičnosti, ki so ga s pomočjo Američanov uvedli v Ligo, na mirovni konferenci leta 1919. Toda vedno bolj pogosto se dogaja, da se ostali delegati odrekaajo prevodu iz angleščine v francosko. Iz vzajemnosti pa se tudi Angleži odrekaajo prevodu iz francoske v angleščino, tako da postaja francosčina ededaj bolj običajni jezik v Ligi narodov in da imajo prevajalci vedno manj posla. Sicer imajo pa prevodi tudi svojo dobro stran: za časa prevajanja lahko govornik in pa ostali, ki so razumeli govor v izvirniku zadevo mimo premišlujejo.

ADVERTISE in GLAS NARODA

O narodih in plemenih.

Med narodom in plemenom je velika razlika. — Narod je bolj zgodovinska enota kot pa skupina oseb istega plemena. — Preiskovanje starodavnih plemen.

Splošno je znano, da se navadno človeška plemena ne krijejo z narodi. V veliki večini narodov se nahaja več plemen, drugo poleg drugega, več ali manj spojenih in pomešanih in narod je vsekakor bolj zgodovinska, jezikovna ali verska nota, kot skupina oseb istega plemena. Plemena pa so različnega značaja, ena so bolj podvzeta, pogumna in bojaželna kot druga. To se že vidi v okviru ene dežele, enega in istega naroda. Res je sicer, da se lahko navajajo kot vzrok kakoga dejanja milje splošni pogoji in podnebje, kar problem je še bolj zavozlja. In kakor se gotove okolnosti lahko premenijo, se značaj enega in istega plemena v teku časa tudi lahko spreminjivo, kar nam prikazuje učeni zenevski antropolog, g. Pittard v svoji knjigi Les Races et l'Histoire, introduction ethnologique a l'Histoire (Plemena in zgodovina, narodopisni uvod v zgodovino, ed. la Renaissance du livre). Tu je stavljen cela vrsta zanimivih problemov, ki jih je težko rešiti, na pr. skrivnost razvoja Atike med leti 500 in 300 pr. Kr. ne razumljiv pojav, zakaj je nenadoma magdalenška civilizacija propadla, uganka čudnega prebivalstva Faer-Oerskega otočja in še cele vrste drugih otokov, ki so raztreseni po samotnih planjavah oceana, posebni slučaj mešanja plemen in posledice tega mešanja, ki se opazujejo pri belem rodu in so velikoma politične in socialne važnosti. Zgodovinar, sociolog in antropolog bodo z največjim zanimanjem čitali to knjigo, ki govori o mnogih glavnih problemih bodočnosti človeštva.

Draga zdravila.

V srednjem veku niso izdelovali zdravila po načinu bolezni, temveč po bolnikovi plačilni zmoglosti. Ko je leta 1539 zbolel papež Klemen XVII., je porabil v desetih dneh za 40.000 cekinov zdravil. Zdravila so mu namreč prirejali iz zlata, dragih kamnov in biserov.

Zadnji teden za božična nakazila.

Onim, ki še niso odposlali božičnega darila v domovino, nudimo zadnjo priliko za denarna nakazila.

Vsled naše hitre postrežbe zamoremo izplačati

brzojavna nakazila

še pred prazniki. — Naročite takoj!

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

Tel. Cortlandt 4687

New York, N. Y.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

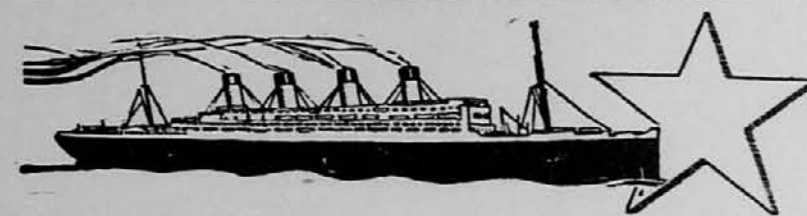
POUČNE KNJIGE:

Kneippov domači zdravnik	\$1.25
Gospodinjstvo	1.00
Naša zdravila	.50
Nasveti za hišo in dom	1.20
Sadje v gospodinjstvu	.70
Zdravilna zelišča	.30
Zbirka domačih zdravil z opisom človeškega trupla ..	.75
Najboljša slovenska kuharica z mnogimi slikami, obsega 668 strani	5.00
Slovensko nemški besednjak, (Wolf-Pietrščnik) — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 1888 strani	10.00
Nemško slovenski besednjak, (Wolf-Cigale), — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 2226 strani	7.00
Jugoslavija, 3. zveski, zemljepisni, statistični in gospodarski pregled in — Zgodovina SHS, 3. zvezki, zgodovinski podatki Jugoslovancov in Slovanov sploh na Balkanu. Zelo zanimivo za vsakega Jugoslavana	3.25

Mi plačamo poštino.

Kretanje parnikov - Shipping News

17. decembra: Majestic, Cherbourg.	10. januarja: Majestic, Cherbourg; George Washington, Cherbourg in Bremen.
20. decembra: Pres. Harding, Cherbourg; New Amsterdam, Boulogne, Rotterdam.	14. januarja: France, Havre.
24. decembra: Minnekahda, Cherbourg, Hamburg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.	15. januarja: Mongolia, Hamburg.
27. decembra: Olympic, Cherbourg; Volendam, Boulogne, Rotterdam.	17. januarja: Berengaria, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen; Veendam, Boulogne, Rotterdam.
30. decembra: La Savole, Havre; Arable, Cherbourg, Hamburg.	20. januarja: Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Pittsburgh, Cherbourg in Hamburg.
31. decembra: Zeeland, Cherbourg; Ohio, Cherbourg, Hamburg.	22. januarja: Cleveland, Boulogne in Hamburg.
3. januarja: Aquitania, Cherbourg; Suffern, Havre; New Amsterdam, Rotterdam; America, Bremen.	24. januarja: La Savole, Havre; Conte Verde, Genova.
6. januarja: Columbus, Cherbourg in Bremen; Duilio, Genova.	26. januarja: Paris, Havre; Orduna, Hamburg; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen.
7. januarja: Paris, Havre.	29. januarja: Minnekahda, Cherbourg in Hamburg.
8. januarja: Deutschland, Boulogne in Hamburg.	31. januarja: Majestic, Cherbourg; Ausonia, Cherbourg.

JAKO ZNIŽANA VOŽNJA za tja in nazaj.

WHITE STAR LINE

RED STAR LINE

Iz New Yorka do		in več
BEOGRADA		soglasno
ZAGREBA	Tretji	\$198.50
LJUBLJANE	razred.	\$198.00
in nazaj.		\$198.00
		parnikom.
		Davek \$5.00 posebej.

Odbihte se obiskati staro domovino in svoje prijatelje.

VPRAŠAJTE POOBlašČENE AGENTE

ali WHITE STAR LINE in RED STAR LINE

No. 1 Broadway : : : New York

Kje sta moja dva sinova JANEZ in FRANK MIHELIČ, doma iz Podpreke, št. 17 in nahajata se nekje v Pensilvaniji ali West Va. Imam njima nekaj važnega sporočiti, zato naj se oglašita očetu: Jakob Mihelič, Box 111, Trenary, Michigan. (3x 13, 15, 16)

"GLAS NARODA", THE BEST JUGOSLAV ADVERTISING MEDIUM

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda"

PIANO ROLE za praznike.

NAROČITE TAKOJ DOK JIH IMAMO

WF7739 Venec Slov. Narod. Pesmi, No.1
WF7739 Venec Slov. Narod. Pesmi No.2
WF7739 Venec Slov. Narod. Pesmi No.3
WF7739 U Boj! U Boj!
WF7739 Misli Moje (Hrvatska)

Vsaka teh rol stane \$1.

12325 Srčno veselje